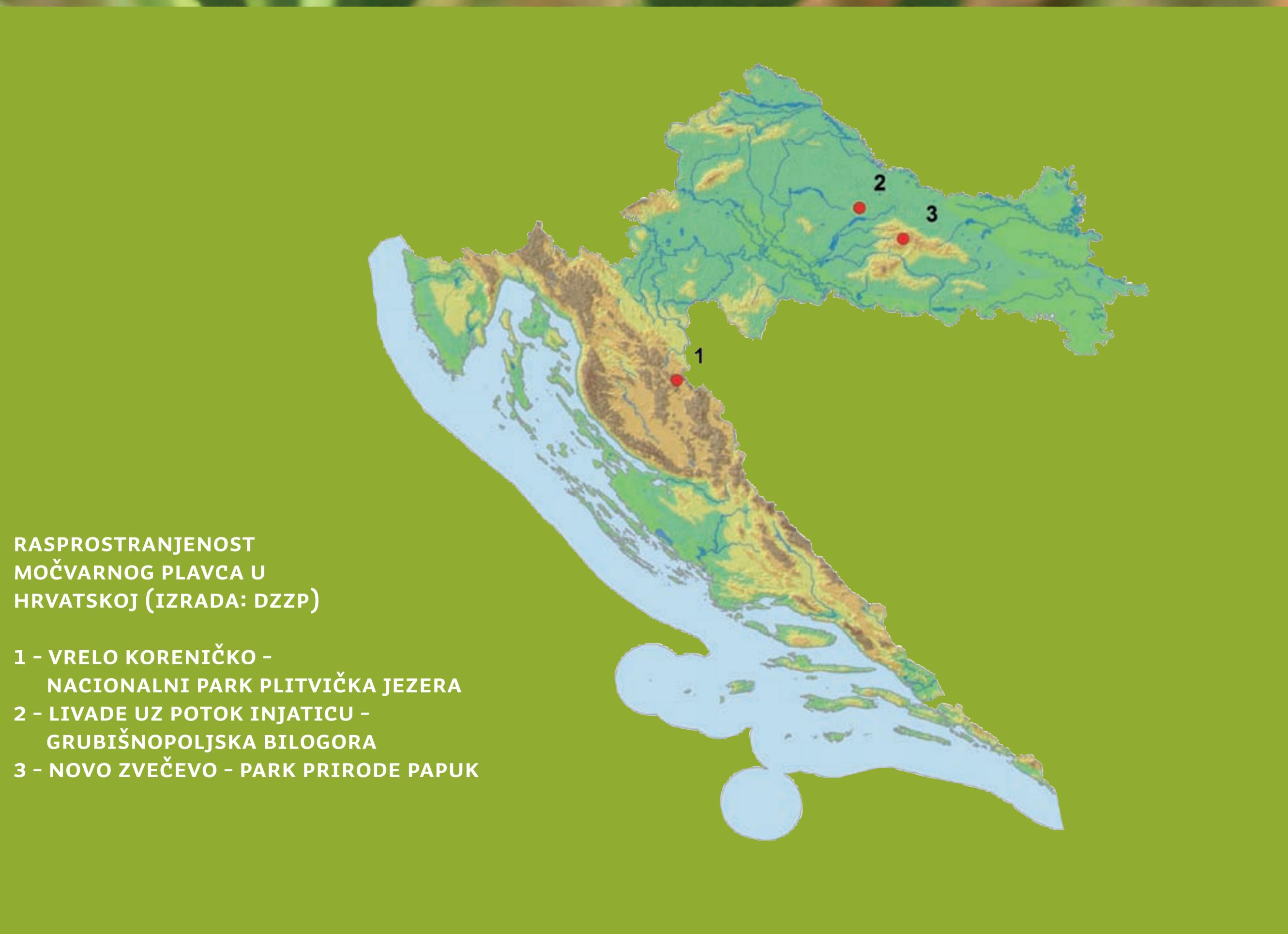


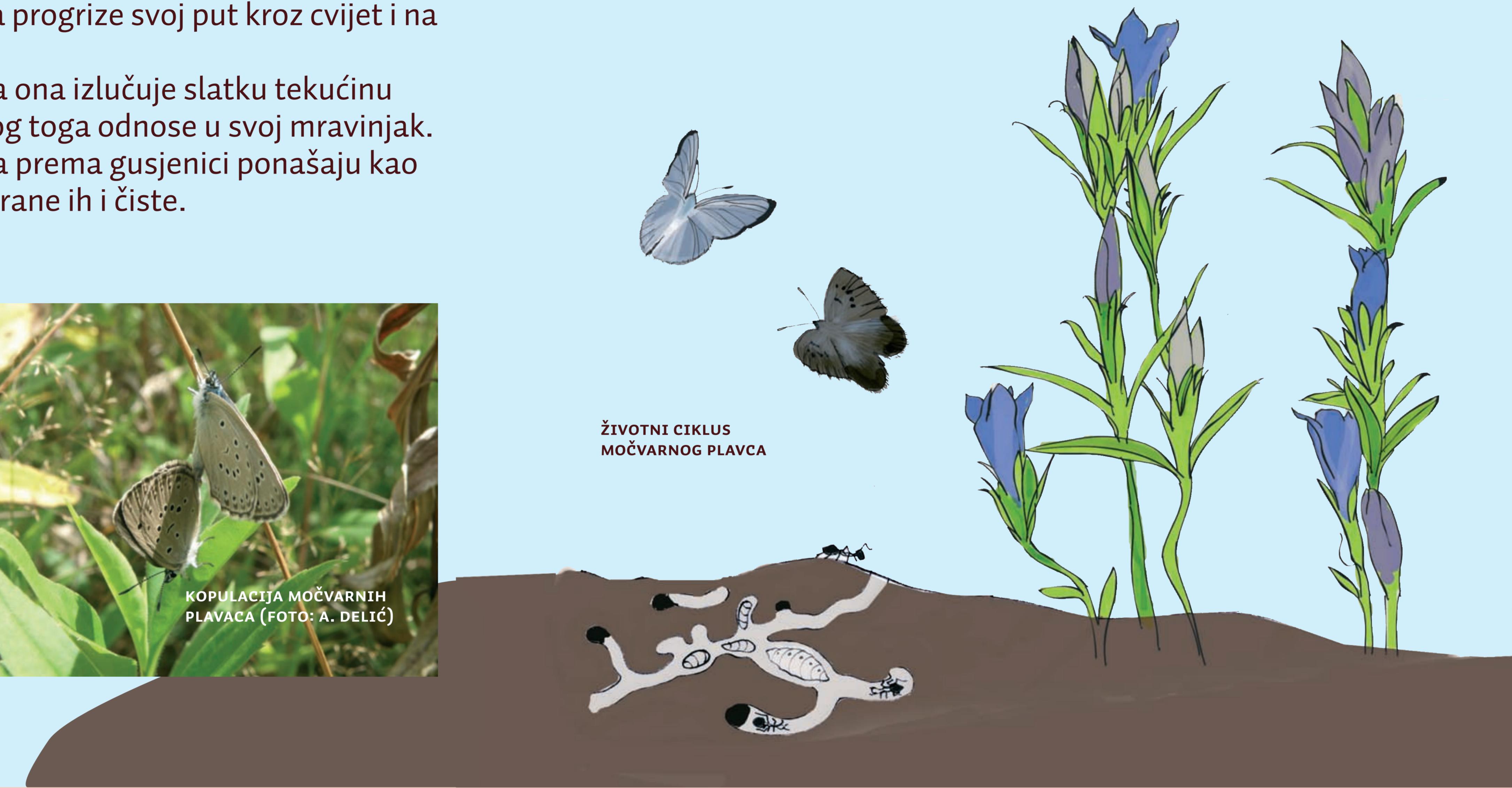
MOČVARNI PLAVAC simbol očuvanosti prirode Grubišnopoljske Bilogore

Močvarni plavac (*Phengaris alcon alcon* (Denis & Schiffermüller, 1775)) u Hrvatskoj je prvi put zabilježen 2004. godine u Nacionalnom parku Plitvička jezera. Nakon dvije godine odrasli primjerici ovog leptira zabilježeni su na livadama uz potok Injaticu, a tek nedavno njihova su jajašca pronađena i na lokalitetu Zvečevo u Parku prirode Papuk.



Životni ciklus

Močvarni plavac oduvijek je bio predmet mnogih istraživanja, prvenstveno zbog svog zanimljivog i složenog životnog ciklusa, koji ovisi o drugim vrstama. Naime, ovaj leptir dolazi samo na određenom tipu staništa – vlažnim livadama na kojima raste njegova biljka hraniteljica plućna sirištara (*Gentiana pneumonanthe L.*), ili rjeđe šumska sirištara (*Gentiana asclepiadea L.*), te na kojima su prisutni mravi domaćini, roda *Myrmica*. Odrasli močvarni plavci pojavljuju se tijekom srpnja i kolovoza kada nakon oplodnje polažu jaja na biljku hraniteljicu. Nakon desetak dana iz jajašaca izlaze male gusjenice koje se uvlače u cvjetni pup, gdje se hrane dijelovima biljke. Nakon otprilike tri tjedna u toplo predvečerje, kada je aktivnost mrava najveća, gusjenica progrize svoj put kroz cvijet i na svilenoj niti spusti se na tlo. Na stražnjem dijelu svog tijela ona izlučuje slatknu tekućinu koja privlači mrave, koji ju zbog toga odnose u svoj mravinjak. U mravinjaku se radnici mrava prema gusjenici ponašaju kao prema vlastitim ličinkama – hrane ih i čiste.



Gusjenice u mravinjaku provode sedam do osam mjeseci te se u proljeće zakuklje blizu izlaza iz mravinjaka. Nakon mjesec dana, najčešće u srpnju, iz kukuljice izljeću odrasli leptiri.

ZA ONE KOJI ŽELE
ZNATI VIŠE...

NA DESNOJ STRANI POTOKA INJATICU, OKO PET
KILOMETARA SJEVEROZAPADNO OD GRUBIŠNOG
POLJA, NALAZI SE KOMPLEKS VLĀŽNIH LIVADA NA
KOJIMA MOŽEMO PRONAĆI MOČVARNOG PLAVCA. LIVADE,
UKUPNE POVRSINE OKO 16.000 ČETVORNIH METARA,
POVREMENO SE KOSE.
OD OSTALIH LIVADA KOJE SE PRUŽAJU U NIZU UZ POTOK
INJATICU, LOKALITET JE ODIJELJEN ŽIVICAMA I ŠUMARCIĆIMA.
CJELO PODRUČJE UZ POTOK INJATICU NALAZI SE UNutar
PODRUČJA EKOLOŠKE MREŽE REPUBLIKE HRVATSKE HR1000008
– BLOGARA I KALNIČKO GORJE, KAO VAŽNO PODRUČJE
ZA NEKOLIKO VRSTA PTICA. TAKOĐER ZBOG RIJEKTOG I
UGROŽENOG TIPI STANIŠTA (TRAVNICI BESKOJENKE,
Molinian caerulea), OVO PODRUČJE UVRŠTENO JE U
HRVATSKI PRIJEDLOG PODRUČJA EKOLOŠKE MREŽE
EUROPSKE UNIJE NATURA2000 (HR2001220 –
LIVADE UZ POTOK INJATICU).

Ugroženost

Najveću prijetnju močvarnom plavcu predstavlja nestanak pogodnog staništa zbog zarašćivanja vlažnih livada košanica, intenziviranja poljoprivrede, isušivanja livada uslijed reguliranja vodotoka i širenja invazivnih vrsta. Neodgovarajuće upravljanje staništem (košnja u nepovoljnem periodu, košnja teškim strojevima, prečesta košnja) uzrokuje nestanak mrava domaćina i biljke hraniteljice, a time i izumiranje močvarnog plavca. Zbog svega navedenog močvarni plavac je **kritično ugrožena** podvrsta leptira u Republici Hrvatskoj, te je stoga i **strого заštićen** Zakonom o zaštiti prirode.



Zbog ovisnosti o prisutnosti i biljke sirištare i mrava domaćina, močvarni je plavac izuzetno osjetljiva vrsta, te je za njegov opstanak u Hrvatskoj potrebno očuvati ovakva rijetka staništa kao što su livade uz potok Injaticu!

ZATO:



AKO PRIMIJETITE AKTIVNOSTI KOJIMA
SE UGROŽAVA STANIŠTE MOČVARNOG
PLAVCA, BILJKU SIRIŠTARI ILI
MRAVINJACI, MOLIMO VAS DA IH
PRIJAVITE JAVNOJ USTANOVI ZA
UPRavljanje zaštićenim prirodnim
vrijednostima na području
Bjelovarsko-Bilogorske županije
ili inspekcijske zaštite prirode
ministarstva zaštite okoliša i
prirode.

Što možemo učiniti za opstanak močvarnog plavca?

Da bismo očuvali ovo bogatstvo našega kraja, potrebno je:
— kositiv livade jednom godišnje ili najmanje jednom u dvije godine, nakon kolovoza i prije lipnja, u vrijeme kada je tlo tvrdo i suho
— koristiti poljski put uz potok Injaticu jer ako prelazimo preko livade (npr. traktorom), uništavamo za plavce vrlo bitne mravinjake i biljku sirištaru.



Državni zavod
za zaštitu prirode

Naturegio
floodplains

DBU

Alfred
Toepfer
Stiftung
e.V.S.

Michael Otto
Stiftung

Europska
Akademija
za
prirodu

Izrada ove edukativne table financirana je iz projekta Naturegio_floodplains "Sustainable Nature Conservation and Regional Development in Floodplains and Wetlands in the Danube River Basin". Projekat su poduprli German Environmental Foundation (Deutsche Bundesstiftung Umwelt DBU), the Alfred Toepfer Foundation F.V.S., the Michael Otto Foundation i Alfred Toepfer Academy for Nature Conservation (NNA).

IZRADILI / JAVNA USTANOVА NA UPRAVLJANJE ZAŠTIĆENIM PRIRODNIM
VRIJEDNOSTIMA NA PODRUČJU BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE
Milana Novčića 13, 43240 Čačina
Tel: 043/227-088 / www.zastita-prirode-bbz.hr
/ DRŽAVNI ZAVOD ZA ZAŠTITU PRIRODE
Trg Mažuranića 5, 10000 Zagreb / Tel: 01/5502-900 / www.dzzp.hr
LEKTURA I KOREKTURA: Maja Marić
OBLIKOVANJE I PRIPREMA ZA TISK: Kuna Zlatica